MEJDS. 2022; 12:165.

Published online 2022 Nov. **Original Article**

Path Analysis of Psychological Capital Based on Personality Factors and Early Maladaptive Schemas Mediated by Perceived Social Support in Criminal Offenders

Samani S[1], *Salehi M[2], Farokhi N[3]

Author Address
1. PhD Student in General Psychology, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran;
2. Assistant Professor, Department of Psychology, Islamic Azad University, Central Tehran Branch, Tehran, Iran;
3. Associate Professor of Measurement and Measurement Department, Department of Psychology and Educational Sciences, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran.
***Corresponding Author's Email**: mary.saman49@gmail.com

Received: 2022 August 6; **Accepted:** 2022 September 21

Abstract

Background & Objectives: Psychological capital is one of the concepts of positive psychology that causes flexibility and resilience in difficult situations. Based on this, psychological capital leads to the reduction of crime and damage. Since psychological capital is defined based on cognition, it is influenced by early maladaptive schemas. When early maladaptive schemas are activated, psychological disturbances follow. Also, personality factors that express differences in interactions are related to psychological capital. Perceived social support is the creation of belonging and the possibility for useful behaviors and informational, emotional, and material assistance. Today, focusing on strengths in various external (social support), internal (personality factors), and cognitive (early maladaptive schemas and psychological capital) dimensions, which is considered the basis of positive psychology, has been considered protective factors in crime that can improve mental health. This research aimed to analyze the path of psychological capital based on personality factors and early maladaptive schemas with the mediation of perceived social support in criminal offenders.

Methods: The current research was conducted using the correlation analysis method of the path analysis type. The research population included criminals who had committed murder, rape, armed robbery, and kidnapping. These defendants were arrested and prosecuted in Tehran and Alborz provinces, Iran. The sample included 291 criminals, who were selected by available sampling method. The criminals answered the questionnaires in Tehran Intelligence Police (Department 10 for murder, Department 16 for rape, Department 11 for kidnapping, and Department 5 for armed robbery) and Karaj Intelligence Police in Alborz Province. The Criminal Court of the Tehran Province and the Peace and Conciliation Unit of the Tehran Criminal Prosecutor's Office (District 27) responded voluntarily and in compliance with ethical principles. Questionnaires from 45 participants were excluded from the analysis due to incompleteness, and finally 246 questionnaires were analyzed. In this research, Psychological Capital Questionnaire (Luthans et al., 2007), Multidimensional Perceived Social Support Scale (Zimet et al., 1988), Young Schema Questionnaire–Short Form (Young, 1998), and NEO–Five Factor Inventory (NEO–FFI) (Costa & McCree, 1992) were used. In this study, descriptive and inferential statistics such as unweighted least squares (ULS) were used. SPSS26 and LISREL software were used for data analysis, and the significance level for all tests was considered 0.05.

Results: Findings showed that mistrust–abused ($p<0.05$, $\beta=-0.174$), failure ($p<0.05$, $\beta=-0.040$), enmeshment–undeveloped self ($p<0.05$, $\beta=-0.051$), emotional inhibition ($p<0.05$, $\beta=-0.161$), and unrelenting standards/hypercriticalness ($p<0.05$, $\beta=-0.170$) had an inverse relationship with psychological capital. Neuroticism ($p<0.05$, $\beta=-0.005$) and openness to experience ($p<0.05$, $\beta=-0.080$) had inverse relationships with the psychological capital. The relationship of social isolation–alienation ($p<0.05$, $\beta=-0.33$), self–sacrifice ($p<0.05$, $\beta=-0.050$), entitlement–grandiosity ($p<0.05$, $\beta=-0.13$), insufficient self–control/self–discipline ($p<0.05$, $\beta=-0.16$) with social support was inverse. Extroversion ($p<0.05$, $\beta=0.091$), conscientiousness ($p<0.05$, $\beta=0.043$) and perceived social support ($p<0.05$, $\beta=0.071$) had direct relationships with psychological capital. Neuroticism ($p<0.05$, $\beta=-0.02$), extroversion ($p<0.05$, $\beta=-0.17$), agreeableness ($p<0.05$, $\beta=-0.17$) with social support had inverse relationships and openness to experience ($p<0.05$, $\beta=0.08$) and conscientiousness ($p<0.05$, $\beta=0.17$) had positive relationships with social support. Perceived social support mediated between abandonment–instability ($p<0.05$, $\beta=0.02$), mistrust–abused ($p<0.05$, $\beta=0.01$), social isolation–alienation ($p<0.05$, $\beta=-0.02$), vulnerability to harm or illness ($p<0.05$, $\beta=0.01$), enmeshment–undeveloped self ($p<0.05$, $\beta=0.01$), self– sacrifice ($p<0.05$, $\beta=-0.0001$), entitlement–grandiosity ($p<0.05$, $\beta=-0.01$) and insufficient self–control/self–discipline ($p<0.05$, $\beta=-0.01$) and psychological capital. Social support mediated between neuroticism ($\beta=-0.0001$, $p<0.05$), extroversion ($p<0.05$, $\beta=-0.01$), openness to experience ($p<0.05$, $\beta=0.01$), agreeableness ($p<0.05$, $\beta=-0.01$), conscientiousness ($p<0.05$, $\beta=0.01$) and psychological capital. The values obtained for all the indicators were within the optimal range (GFI=0.99, AGFI=0.99, CFI=0.99, RMSEA=0.0001, $\chi^2=0.45$).

Conclusion: Based on the research findings, the psychological capital and perceived social support of criminals are influenced by the early maladaptive schemas and personality factors.

Keywords: Psychological capital, Early maladaptive schemas, Personality traits, Perceived social support, Criminals.

Copyright © 2022, MEJDS. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages, provided the original work is properly cited.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]

مجله مطالعات ناتوانی ۱۴۰۱؛ (۱۲):۱۶۵.

انتشار برخط آبان ۱۴۰۱

مقاله پژوهشی اصیل

تحلیل مسیر سرمایهٔ روان‌شناختی براساس عوامل شخصیت و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک‌شده در مجرمان تبهکار

صدیقه سامانی[۱]، *مهدیه صالحی[۲]، نورعلی فرخی[۳]

توضیحات نویسندگان

۱. دانشجوی دکتری، گروه روان‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران؛

۲. استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران؛

۳. دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشکدهٔ روان‌شناسی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران.

***رایانامهٔ نویسندهٔ مسئول:** Mah.salehi@ctb.iau.ir

تاریخ دریافت: ۱۵ مرداد ۱۴۰۱؛ **تاریخ پذیرش:** ۳۰ شهریور ۱۴۰۱

چکیده

زمینه و هدف: سرمایهٔ روان‌شناختی موجب کاهش جرم می‌شود. هدف این پژوهش، تحلیل مسیر سرمایهٔ روان‌شناختی براساس عوامل شخصیت و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک‌شده در مجرمان تبهکار بود.

روش‌بررسی: پژوهش حاضر به‌روش تحلیلی‌همبستگی از نوع تحلیل مسیر انجام شد. جامعهٔ آماری را مجرمان تبهکار استان‌های تهران و البرز تشکیل دادند و نمونه، ۲۹۱ مجرم بود که به‌شیوهٔ دردسترس انتخاب شدند. پرسش‌نامهٔ ۴۵ نفر به‌دلیل کامل‌نبودن حذف شد و تجزیه‌وتحلیل برای ۲۴۶ پرسش‌نامه صورت گرفت. ابزارهای پژوهش شامل پرسش‌نامهٔ سرمایهٔ روان‌شناختی (لوتانز و همکاران، ۲۰۰۷)، مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک‌شده (زیمت و همکاران، ۱۹۸۸)، فرم کوتاه پرسش‌نامهٔ طرح‌واره‌های ناسازگار اولیهٔ یانگ (یانگ، ۱۹۹۸) و فرم کوتاه پرسش‌نامهٔ پنج‌عاملی شخصیت نئو (کاستا و مک‌کری، ۱۹۹۲) بود. در این مطالعه، شاخص‌های آمار توصیفی و روش‌های آمار تحلیلی شامل حداقل مربعات بدون وزن‌دهی (ULS) به‌کار رفت. برای تحلیل داده‌ها از نرم‌افزارهای SPSS نسخهٔ ۲۶ و LISREL استفاده شد و سطح معناداری برای تمام آزمون‌ها، برابر با ۰/۰۵ بود.

یافته‌ها: طرحواره‌های بی‌اعتمادی (β=-۰/۱۷۴)، شکست (β=-۰/۰۴۰)، گرفتار خویشتن (β=-۰/۰۵۱)، بازداری هیجانی (β=-۰/۱۶۱) و عیب‌جویی (β=-۰/۱۷۰) با سرمایهٔ روان‌شناختی رابطهٔ معکوس داشتند (p<۰/۰۵). عوامل شخصیت روان‌رنجوری (β=-۰/۰۰۵) و گشودگی (β=-۰/۰۸۰) با سرمایهٔ روان‌شناختی رابطهٔ معکوس داشتند (p<۰/۰۵). رابطهٔ انزوا (β=-۰/۳۳)، ایثار (β=-۰/۰۵۰)، استحقاق (β=-۰/۱۳) و خویشتن‌داری ناکافی (β=-۰/۱۶) با حمایت اجتماعی معکوس بود (p<۰/۰۵). روان‌رنجوری (β=-۰/۰۲) و برون‌گرایی و توافق‌پذیری (β=-۰/۱۷) رابطهٔ معکوس با حمایت اجتماعی داشتند (p<۰/۰۵). حمایت اجتماعی ادراک‌شده بین رهاشدگی و عیب‌جویی (β=۰/۰۲)، بی‌اعتمادی، آسیب‌پذیری و گرفتار خویشتن (β=۰/۰۱)، انزوا (β=-۰/۰۲)، ایثار (β=-۰/۰۰۰۱)، استحقاق و خویشتن‌داری ناکافی (β=-۰/۰۱) و سرمایهٔ روان‌شناختی را میانجیگری کرد (p<۰/۰۵). حمایت اجتماعی بین روان‌رنجوری (β=-۰/۰۰۰۱)، برون‌گرایی و توافق‌پذیری (β=-۰/۰۱)، گشودگی و وظیفه‌شناسی (β=۰/۰۱) و سرمایهٔ روان‌شناختی میانجی بود (p<۰/۰۵).

نتیجه‌گیری: براساس یافته‌ها نتیجه گرفته می‌شود، سرمایهٔ روان‌شناختی و حمایت اجتماعی ادراک‌شدهٔ مجرمان تحت‌تأثیر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و عوامل شخصیت قرار دارد.

کلیدواژه‌ها: سرمایهٔ روان‌شناختی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه، عوامل شخصیت، حمایت اجتماعی ادراک‌شده، مجرمان تبهکار.

حق انتشار محفوظ است © ۱۴۰۱، مجله مطالعات ناتوانی. این یک مقاله با دسترسی آزاد است که تحت مجوز اختیار- غیرتجاری ۴/۰ بین‌المللی (https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.fa) منتشر شده است که به شما اجازه می‌دهد که مواد منتشر شده در این مقاله را با شرط ارجاع مناسب به نسخهٔ اصلی، به‌طور غیرتجاری نسخه‌برداری و توزیع کنید.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]

۱ مقدمه

سرمایهٔ روان‌شناختی[1]، مفهومی کلیدی در سلامت روان است که با آن می‌توان به نقاط قوت افراد پی برد و از چالش‌های روانی کاست. این متغیر شامل خودکارآمدی[2]، خوش‌بینی[3]، تاب‌آوری[4] و امید[5] است. در تاب‌آوری، فرد باوجود ناکامی و فشار از پا نمی‌نشیند. امید ترکیبی از امور ذهنی و عینی است که ریشه در نیازها و آرزوها دارد. خوش‌بینی انتظار کسب تجربهٔ لذت‌بخش است که موجب حرکت به‌سمت جنبه‌های روشن زندگی می‌شود. خودکارآمدی، باور به داشتن قدرت و توانایی انجام کاری خاص است (۱).

ازآنجاکه سرمایهٔ روان‌شناختی برپایهٔ شناخت تعریف شده است، تحت‌تأثیر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه[6] قرار می‌گیرد. زمانی که طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه فعال می‌شوند، آشفتگی‌های روان‌شناختی را به‌دنبال دارد (۲). از نظر یانگ، طرح‌واره‌ها رویدادهای زندگی را معنا می‌بخشند. طرح‌واره‌ها به پنج حوزهٔ بریدگی و طرد، خودگردانی عملکرد مختل، محدودیت مختل، دیگرجهت‌مندی و گوش‌به‌زنگی بیش‌ازحد و بازداری تقسیم می‌شوند. حوزهٔ اول رهاشدگی، بی‌اعتمادی، محرومیت هیجانی، نقص و شرم و انزوا؛ حوزهٔ دوم طرح‌واره‌های وابستگی، آسیب‌پذیری و گرفتار خویشتن؛ حوزهٔ سوم استحقاق، خویشتن‌داری ناکافی؛ حوزهٔ چهارم اطاعت، ایثار، پذیرش‌جویی و شکست و حوزهٔ پنجم منفی‌گرایی، بازداری، عیب‌جویی و تنبیه را در بر می‌گیرد (۳). پژوهش سعیدی اصل و رباطی نشان داد، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با سرمایهٔ روان‌شناختی رابطه دارد (۴). همچنین مونوز و همکاران دریافتند، آسیب‌های منفی دوران کودکی بی‌خانمان‌های آمریکا با سرمایهٔ روان‌شناختی رابطهٔ منفی دارد (۵).

همچنین عوامل شخصیت[7] که بیانگر تفاوت در تعامل است، با سرمایهٔ روان‌شناختی رابطه دارد؛ زیرا مفهوم سرمایهٔ روان‌شناختی معرف تمایلات درونی، رفتاری و خصوصیات مستمر است که به‌عنوان عوامل شخصیت از آن نام برده می‌شود (۶). کاستا و مک‌کری مدل پنج‌عاملی شخصیت را مطرح کردند که از مدل‌های معتبرتر شخصیت به‌شمار می‌رود و براساس آن شخصیت از پنج عامل روان‌رنجوری[8]، برون‌گرایی[9]، توافق‌پذیری[10]، گشودگی[11] و وظیفه‌شناسی[12] تشکیل شده است (۷). روان‌رنجوری گرایش به هیجانات منفی اضطراب، نگرانی، غم و تنش، ترحم‌جویی، خصومت و عزت‌نفس ضعیف است. برون‌گرایی ویژگی‌هایی چون جرئت‌طلبی، مردم‌آمیزی، فعال‌بودن و قاطعیت را شامل می‌شود. گشودگی به تجربه منعکس‌کنندهٔ درگیری با عواطف، زیبایی‌شناسی و فانتزی‌گرایی است. توافق‌پذیری به تمایلات فردی اشاره دارد و جهت‌گیری اجتماعی‌عاطفی را انعکاس می‌دهد. وظیفه‌شناسی، سطح توقع و تلاش فراوان برای رسیدن به هدف را منعکس می‌کند و اخلاق‌مداری را به‌صورت صرف نشان نمی‌دهد؛ بلکه مصربودن در رسیدن به خواسته‌ها است (۸). در پژوهش قربانی و همکاران عوامل شخصیتی با سرمایهٔ روان‌شناختی مرتبط بود (۹).

حمایت اجتماعی ادراک‌شده[13] ایجاد تعلق و امکانی برای رفتارهای مفید و کمک اطلاعاتی، عاطفی و مادی است. مطالعهٔ ویرگا و همکاران مشخص کرد، افزایش حمایت اجتماعی ادراک‌شده موجب ارتقای سرمایهٔ روان‌شناختی می‌شود (۱۰). پژوهش قاسمی و دلیر رابطهٔ حمایت اجتماعی ادراک‌شده را با سرمایهٔ روان‌شناختی در امدادگران هلال احمر نشان داد (۱۱).

امروزه متمرکزشدن بر نقاط قوت در ابعاد مختلف بیرونی (حمایت اجتماعی)، درونی (عوامل شخصیت) و شناختی (طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سرمایهٔ روان‌شناختی) که مبنای روان‌شناسی مثبت‌نگر به‌شمار می‌رود، به‌عنوان عوامل محافظت‌کننده در جرم مدنظر قرار گرفته است که می‌تواند سلامت روان را در نمونهٔ مجرمان به‌دنبال داشته باشد. باتوجه به مطالب مذکور، انجام پژوهش حاضر که دربرگیرندهٔ چهار جرم با خشونت بیشتری بود، ضرورت دارد. در تحقیقات مرتبط با جرم و پزشکی قانونی مجموعه‌ای از متغیرها ارزیابی می‌شود. به‌منظور بررسی روابط مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرهای مستقل با متغیر وابسته و ارزیابی فرضیه‌های علی از روش تحلیل مسیر استفاده شد. این پژوهش با هدف تحلیل مسیر سرمایهٔ روان‌شناختی باتوجه به نقش پیش‌بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و عوامل شخصیت با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک‌شده در مجرمان تبهکار انجام شد.

۲ روش‌بررسی

روش پژوهش حاضر تحلیلی از نوع همبستگی و تحلیل مسیر بود. باتوجه به اهداف پژوهش و اینکه دو متغیر سرمایهٔ روان‌شناختی و حمایت اجتماعی ادراک‌شده نمرهٔ کل داشتند، به ذکر مؤلفه‌های این دو متغیر پرداخته نشد؛ ولی دو متغیر دیگر که فاقد نمرهٔ کل بودند، با مؤلفه‌ها وارد مدل مفهومی اولیه (شکل ۱) شدند. جامعهٔ آماری پژوهش را مجرمان تبهکار استان‌های تهران و البرز تشکیل دادند. مجرمان این پژوهش، مرتکب قتل، جرائم جنسی، سرقت مسلحانه و آدم‌ربایی شده بودند.

تعیین اندازهٔ حجم نمونه در معادلات ساختاری اهمیت دارد؛ زیرا استفاده از نمونه‌های کوچک و بزرگ تحلیل را دشوار و کُند می‌سازد. ازسوی‌دیگر به‌دست‌آوردن نمونه‌های بزرگ در مطالعات مربوط به نمونه‌های خاص اعم‌از جرم و پزشکی قانونی، مشکلی اساسی است. در رابطه با تعیین حجم نمونه قانون قطعی وجود ندارد. بیشتر منابع تحلیل‌های کمتر از صد نمونه را سطحی می‌دانند؛ اما نمونه حداقل دویست مناسب دانسته شده است (۱۲). یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار

1. Psychological capital
2. Self-efficacy
3. Optimism
4. Resiliency
5. Hope
6. Early maladaptive schemas
7. personality factors
8. Neuroticism
9. Extroversion
10. Agreeableness
11. Openness to experience
12. Conscientiousness
13. Perceived social support

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]

بر حجم نمونه، پیچیدگی مدل است. ساده‌کردن مدل در برخی مواقع به‌عنوان راه‌حلی در نظر گرفته می‌شود (۱۲). ازآنجاکه روش‌شناسی معادلات ساختاری تاحدودی با بعضی جنبه‌های رگرسیون چندمتغیری شباهت دارد، برخی منابع تعیین حجم نمونه را براساس رگرسیون چندگانه در معادلات ساختاری (حداقل ده نمونه به‌ازای هر متغیر آشکار) ممکن دانسته‌اند (۱۲). باتوجه به نکات گفته‌شده، پژوهشگر براساس خاص‌بودن جامعهٔ پژوهش سعی در رعایت حداقل حجم مجاز نمونه داشت. نمونهٔ این پژوهش، ۲۹۱ مجرم تبهکار بود. داده‌های مربوط به ۴۵ مجرم به‌دلیل کامل‌نبودن از ورود به تجزیه‌وتحلیل حذف شد.

در این پژوهش، روش نمونه‌گیری دردسترس به‌کار رفت. پرسش‌نامه‌ها برای برخی آزمودنی‌ها به‌صورت حضوری در اختیار ایشان قرار گرفت و در برخی آزمودنی‌ها با تماس تلفنی، سؤالات خوانده و تشریح شد. پرسش‌نامه‌ها در پلیس آگاهی تهران (ادارهٔ ده ویژهٔ قتل، ادارهٔ شانزده ویژهٔ تجاوز و لواط، ادارهٔ یازده ویژهٔ آدم‌ربایی، ادارهٔ پنج ویژهٔ سرقت مسلحانه) و پلیس آگاهی کرج در استان البرز، دادگاه کیفری یک استان تهران و واحد صلح‌وسازش دادسرای جنایی تهران (ناحیهٔ ۲۷) با رعایت اصول اخلاقی به‌شرح زیر در اختیار مجرمان قرار گرفت: رضایت آگاهانهٔ شرکت در پژوهش؛ توضیح دربارهٔ پاسخ‌دهی به سؤالات و ضرورت همکاری صادقانه؛ حسن‌رفتار و محرمانه‌ماندن اطلاعات، خروج از پژوهش در صورت تمایل‌نداشتن به همکاری، اجتناب از تحریف داده‌ها و داده‌سازی.

ابزارهای زیر در پژوهش به‌کار رفت.

ـ پرسش‌نامهٔ سرمایهٔ روان‌شناختی[1]: لوتانز و همکاران در سال ۲۰۰۷ این پرسش‌نامهٔ ۲۴سؤالی را در چهار خرده‌مقیاس امیدواری، تاب‌آوری، خوش‌بینی و خودکارآمدی طراحی کردند. آزمودنی در مقیاس شش‌درجه‌ای لیکرت (کاملاً مخالفم=۱ تا کاملاً موافقم=۶) به آن پاسخ می‌دهد. نمرات بیشتر بیانگر سرمایهٔ روان‌شناختی بیشتر است (۱۳). در پژوهش لوتانز و همکاران، روایی پرسش‌نامه با استفاده از روش تحلیل عاملی تأیید شد (AGFI=۰/۹۵، RMSEA=۰/۰۲۵) و پایایی خرده‌مقیاس‌های آن با استفاده از آلفای کرونباخ بین ۰/۸۴تا۰/۹۱ به‌دست آمد (۱۳). صرامی فروشانی و همکاران میزان پایایی خرده‌مقیاس‌های پرسش‌نامه را بین ۰/۸۵تا۰/۸۹ گزارش کردند. روایی پرسش‌نامه با تحلیل عاملی تأییدی بررسی و تأیید شد (AGFI=۰/۹۱، RMSEA=۰/۰۶۱) (۱۴).

ـ مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک‌شده[2]: این مقیاس توسط زیمت و همکاران در سال ۱۹۸۸ با دوازده سؤال ساخته شد (۱۵). این مقیاس درک افراد را از حمایت اجتماعی در ابعاد خانواده، دوستان، افراد مهم با مقیاس هفت‌درجه‌ای لیکرت (کاملاً موافق=۷ تا کاملاً مخالف=۱) اندازه‌گیری می‌کند. نمرات بیشتر بیانگر حمایت اجتماعی ادراک‌شدهٔ بیشتر است (۱۵). زیمت و همکاران روایی پرسش‌نامه را با استفاده از روش تحلیل عاملی تأیید کردند (AGFI=۰/۹۵، RMSEA=۰/۰۱۴). همچنین آلفای کرونباخ را برای خانواده ۰/۹۵ و دوستان ۰/۹۳ و افراد مهم ۰/۹۳ به‌دست آوردند (۱۵). در ایران سلیمی و همکاران آلفای کرونباخ را برای خانواده ۰/۸۶ و دوستان ۰/۸۶ و افراد مهم ۰/۸۲ گزارش کرده و روایی آن را تأیید کردند (۱۶).

ـ فرم کوتاه پرسش‌نامهٔ پنج‌عاملی شخصیت نئو[3]: کاستا و مک‌کری در سال ۱۹۹۲ فرم کوتاه پرسش‌نامهٔ عوامل شخصیت را تهیه کردند (۷). این پرسش‌نامهٔ شصت‌سؤالی دربرگیرندهٔ پنج عامل شخصیت روان‌رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی، توافق‌پذیری و وظیفه‌شناسی است. هر عامل با دوازده سؤال سنجیده می‌شود و ثبت پاسخ‌ها در طیف لیکرت پنج‌تایی (کاملاً موافق=۵ تا کاملاً مخالف=۱) صورت می‌گیرد (۷). کاستا و مک‌کری ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه را بین ۰/۶۸ و ۰/۸۶ برای توافق‌پذیری و روان‌رنجوری و گشودگی و ۰/۷۶ و ۰/۸۷ برای برون‌گرایی و وظیفه‌شناسی به‌دست آورند؛ همچنین روایی همگرا را ۰/۷۱ گزارش دادند (۷). در ایران، دلاور و همکاران این پرسش‌نامه را هنجاریابی کردند و پایایی را برای عوامل روان‌رنجوری ۰/۸۶، برون‌گرایی ۰/۷۱، گشودگی ۰/۷۰، توافق‌پذیری ۰/۷۸ و وظیفه‌شناسی ۰/۷۵ به‌دست آوردند و اعتبار هم‌زمان آن را تأیید کردند (۱۷).

ـ فرم کوتاه پرسش‌نامهٔ طرح‌واره‌های ناسازگار اولیهٔ یانگ[4]: فرم کوتاه پرسش‌نامهٔ طرح‌واره‌های ناسازگار اولیهٔ یانگ توسط یانگ در سال ۱۹۹۸ ارائه شد (۱۸). این فرم ۷۵سؤالی در مقیاس لیکرت شش‌درجه‌ای (کاملاً غلط=۱ تا کاملاً درست=۶) است و پانزده خرده‌مقیاس محرومیت هیجانی، رهاشدگی، بی‌اعتمادی، انزوا، نقص و شرم، شکست، وابستگی، آسیب‌پذیری، گرفتار خویشتن، اطاعت، ایثار، بازداری، عیب‌جویی، استحقاق و خویشتن‌داری ناکافی را می‌سنجد. هر پنج سؤال مربوط به یک طرح‌واره است و نمرات بیشتر دارابودن آن طرح‌واره را نشان می‌دهد شد (۱۸). فیلیپس و همکاران ضریب آلفای کرونباخ را برای خرده‌مقیاس‌های این پرسش‌نامه بین ۰/۷۶تا۰/۹۳ به‌دست آوردند و اعتبار هم‌زمان آن را ارزیابی کردند و همبستگی معناداری بین نمرهٔ آزمون و علائم روان‌شناختی یافتند (۱۹). در ایران آهی و همکاران پایایی درونی آن را برحسب آلفای کرونباخ در دو گروه مؤنث و مذکر به‌ترتیب ۰/۹۷ و ۰/۹۸ گزارش کردند و روایی واگرا را ۰/۸۷ به‌دست آوردند (۲۰).

مدل مفهومی پژوهش در شکل ۱ ارائه شده است. اطلاعات توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی بود و در راستای تحلیل استنباطی از روش تحلیل مسیر استفاده شد. برای بررسی نرمال‌بودن داده‌ها آزمون کولموگروف‌اسمیرنف به‌کار رفت. ازآنجاکه توزیع متغیرهای پژوهش نرمال نبود، از روش حداقل مربعات بدون وزن‌دهی (ULS)[5] برای بررسی مدل استفاده شد. این روش برای داده‌های ترتیبی و غیرنرمال کاربرد دارد؛ بنابراین برای داده‌های موجود در این پژوهش که غیرنرمال بود، روش مناسبی بود. چون داده‌ها غیرنرمال

1. Psychological Capital Questionnaire
2. Multidimensional Perceived Social Support Scale
3. NEO Five Factor Inventory (NEO-FFI)
4. Young Schema Questionnaire-Short Form
5. Unweighted Least Squares

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]

بود، ساختار همبستگی برمبنای ضریب همبستگی اسپیرمن گزارش شد. برای تحلیل داده‌ها نرم‌افزارهای SPSS نسخهٔ ۲۶ و LISREL به‌کار رفت. سطح معناداری آزمون‌ها در این پژوهش ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

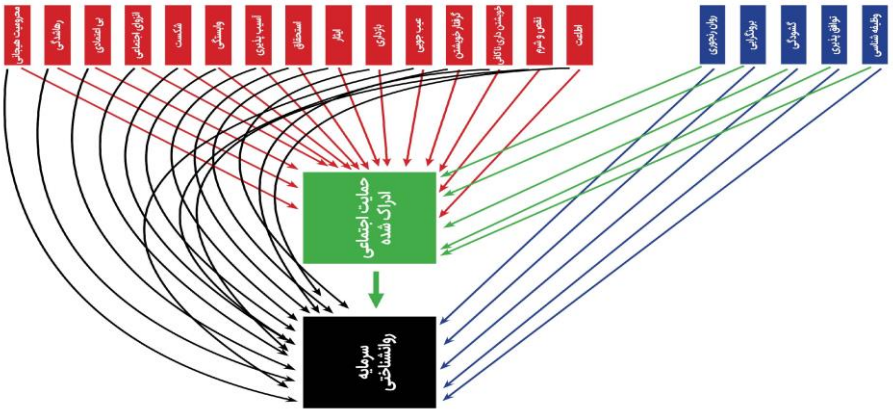

شکل ۱. مدل مفهومی اولیهٔ تحلیل مسیر سرمایهٔ روان‌شناختی براساس عوامل شخصیت و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک‌شده در مجرمان تبهکار

۳ یافته‌ها

این بخش به گزارش اطلاعات حاصل از تجزیه‌وتحلیل داده‌های پژوهش اختصاص دارد. ابتدا در جدول ۱ شاخص‌های توصیفی شامل میانگین، انحراف معیار، کجی و کشیدگی مربوط به متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

جدول ۱. اطلاعات توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
محرومیت هیجانی	۲۲/۰۴	۵/۶۵	۰/۰۶۳	ـ۱/۶۸۵
رهاشدگی ـ بی‌ثباتی	۲۶/۷۱	۱/۲۶	۰/۱۴۹	ـ۰/۹۰۸
بی‌اعتمادی	۱۸/۲۴	۴/۸۸	۰/۸۷۴	ـ۰/۶۹۲
انزوا	۲۰/۳۷	۵/۲۸	۰/۰۵۹	ـ۱/۵۸۵
نقص و شرم	۲۵/۹۸	۳/۳۱	ـ۱/۷۰۲	۲/۵۳۳
شکست	۲۷/۲۶	۱/۵۵	۰/۱۸۴	ـ۰/۹۷۵
وابستگی	۲۷/۱	۱/۴۸	۰/۲۳۸	ـ۰/۷۸۳
آسیب‌پذیری	۲۴/۴۳	۵/۵۵	ـ۱/۳۰۲	۰/۰۴۳
گرفتار خویشتن	۱۸/۲۲	۴/۵۵	۰/۸۱۶	ـ۰/۴۹۲
اطاعت	۲۶/۴۷	۱/۳۱	۰/۵۰۹	ـ۰/۳۲۴
ایثار	۱۴/۷۳	۱/۹۳	۰/۲۰۳	۰/۳۲۶
بازداری	۱۷/۹۲	۵/۸۸	۰/۵۶۴	ـ۱/۳۲۴
عیب‌جویی	۱۸/۱۵	۵/۹۵	۰/۳۷۶	ـ۱/۴۶۱
استحقاق	۱۶/۶۰	۵/۳۳	۱/۰۰۰	ـ۰/۴۰۴
خویشتن‌داری ناکافی	۲۴/۸۳	۴/۶۷	ـ۲/۱۹۰	۳/۷۱۵
روان‌رنجوری	۳۹/۵۹	۳/۸۳	۰/۱۰۱	ـ۰/۳۵۹
برون‌گرایی	۳۶/۹۹	۵/۷۷	ـ۰/۱۱۸	ـ۰/۶۳۱
گشودگی	۱۵/۰۱	۲/۸۸	۰/۱۹۷	ـ۰/۷۸۳
توافق‌پذیری	۱۸/۸۷	۴/۹۶	۰/۸۲۱	۰/۷۵۸
وظیفه‌شناسی	۱۲/۴۴	۲/۲۰۸	۰/۳۳۶	ـ۰/۳۲۴
سرمایهٔ روان‌شناختی	۴۷/۳۳	۶/۶۸	ـ۰/۴۱۴	۰/۸۷۵
حمایت اجتماعی ادراک‌شده	۲۵/۶۶	۳/۳۶	۰/۳۴۷	ـ۰/۲۰۹

طبق یافته‌های جدول ۱ از بین عوامل شخصیت، میانگین بیشتر مربوط به روان‌رنجوری (۳۹/۹۵) و برون‌گرایی (۳۶/۹۹) و میانگین کمتر

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]

مربوط به وظیفه‌شناسی (۱۲/۴۴) و در طرح‌واره‌ها میانگین بیشتر مربوط به شکست (۲۷/۲۶) و وابستگی (۲۷/۱) و میانگین کمتر مربوط به ایثار (۱۴/۷۳) بود.

قبل از بررسی مدل، مفروضهٔ توزیع نرمال متغیرها بررسی و گزارش شد. برای بررسی توزیع نرمال متغیرها، آزمون کولموگروف‌اسمیرنف به‌کار رفت. سطح معناداری آزمون کولموگروف‌اسمیرنف برای تمامی متغیرها معنادار شد ($p<۰/۰۵$)؛ معناداری در این آزمون به این معنا بود که توزیع متغیرها نرمال نبود.

باتوجه به هدف پژوهش حاضر که بررسی روابط مستقیم و غیرمستقیم بین متغیرها بود، باید روابط بین متغیرها در قالب مدل مطالعه شود. روشی که برای بررسی رابطهٔ بین یک یا چند متغیر به‌کار می‌رود، همبستگی است. در پژوهش حاضر باتوجه به وجود متغیرهای ملاک، پیش‌بین و میانجی برای بررسی فرضیه‌ها از تحلیل مسیر استفاده شد. تحلیل مسیر، روش آماری پیشرفته‌ای است که علاوه‌بر بررسی تأثیر مستقیم، قابلیت بررسی تأثیرات غیرمستقیم هریک از متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته را دارد. همان‌طورکه در قسمت روش بررسی اشاره شد، به‌دلیل نبود توزیع نرمال متغیرها در این پژوهش، روش حداقل مربعات بدون وزن‌دهی (USL) برای تحلیل مسیر به‌کار رفت.

در مدل مفهومی ارائه‌شده، پانزده طرح‌وارهٔ ناسازگار اولیه و عوامل شخصیت (روان‌رنجوری، برون‌گرایی، گشودگی، توافق‌پذیری، وظیفه‌شناسی) به‌عنوان متغیرهای پیش‌بین، سرمایهٔ روان‌شناختی به‌عنوان متغیر ملاک و حمایت اجتماعی ادراک‌شده به‌عنوان متغیر میانجی در نظر گرفته شده است؛ اما براساس مدل مفهومی اولیهٔ اجراشده، برخی از مسیرها معنادار نشدند. دو طرح‌وارهٔ نقص و شرم ($p>۰/۰۵$، $\beta=-۰/۰۱۰$) و اطاعت ($p>۰/۰۵$، $\beta=-۰/۰۰۱$) ضرایب مسیرشان به سرمایهٔ روان‌شناختی و نقص و شرم ($p>۰/۰۵$، $\beta=-۰/۰۱۳$) و اطاعت ($p>۰/۰۵$، $\beta=-۰/۰۰۱$) ضرایب مسیرشان به حمایت اجتماعی ادراک‌شده معنادار نبود؛ بنابراین از مجموعهٔ مدل کنار گذاشته شدند. همچنین ضریب مسیر بین عامل شخصیت توافق‌پذیری ($p>۰/۰۵$، $\beta=-۰/۰۱۰$) به سرمایهٔ روان‌شناختی غیرمعنادار بود که این مسیر حذف شد. ضرایب مسیر طرح‌واره‌های بازداری ($p>۰/۰۵$، $\beta=-۰/۰۰۱$)، وابستگی ($p>۰/۰۵$، $\beta=-۰/۰۱۰$)، شکست ($p>۰/۰۵$، $\beta=-۰/۰۱۱$) و محرومیت هیجانی ($p>۰/۰۵$، $\beta=-۰/۰۱۰$) به متغیر حمایت اجتماعی ادراک‌شده نیز معنادار نبود و این مسیرها از مدل حذف شدند. درنهایت مدل نهایی اصلاح‌شده به‌شکل ۲ ارائه شد.

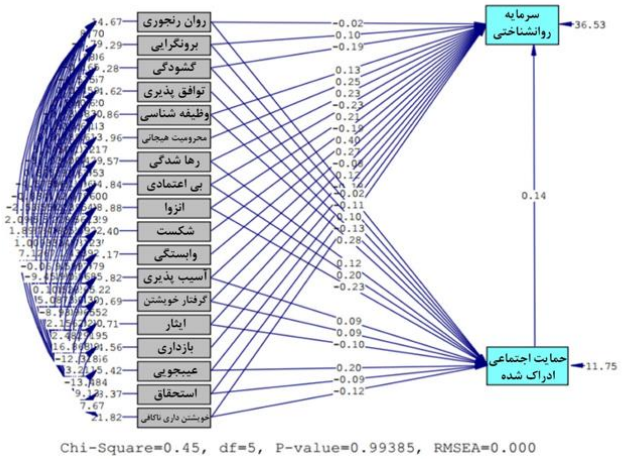

شکل ۲. مدل اصلاح‌شدهٔ تحلیل مسیر سرمایهٔ روان‌شناختی براساس عوامل شخصیت و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک‌شده با حذف مسیرهای غیرمعنادار

برای بررسی دقیق‌تر مدل مفهومی شاخص‌های برازش در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۲. شاخص‌های برازش مدل نهایی

نام شاخص	اختصار	مقدار شاخص	حد مجاز
ریشهٔ میانگین مربعات خطای برآورد	RMSEA	۰/۰۰۰۱	کمتر از ۰/۰۸
نسبت کای‌اسکوئر به درجهٔ آزادی	χ^2/df	۰/۰۹	کمتر از ۳
شاخص نکویی برازش	GFI	۰/۹۹	بیشتر از ۰/۹
شاخص نکویی برازش تعدیل‌یافته	AGFI	۰/۹۹	بیشتر از ۰/۹
شاخص برازش هنجارنیافته	NNFI	۰/۹۹	بیشتر از ۰/۹
شاخص برازش تطبیقی	CFI	۰/۹۹	بیشتر از ۰/۹

همان‌طورکه در جدول ۲ مشاهده می‌شود، مقادیر به‌دست‌آمده برای همهٔ شاخص‌ها در حد مطلوب است؛ همچنین آمارهٔ کای‌اسکوئر

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]

به‌لحاظ آماری معنادار نبود (χ^2=۰/۴۵ ،p>۰/۰۵). معنادارنبودن این آماره به‌معنای آن بود که مدل اجراشده با داده‌های به‌دست‌آمده از نمونه برازش دارد.

در ادامه روابط بین متغیرهای پژوهش شامل ضرایب مسیر، ضریب مسیر استاندارد و آمارهٔ تی در جدول ۳ گزارش شده است. لازم به ذکر است، در نرم‌افزار لیزرل مقدار p به‌صورت مستقیم ارائه نمی‌شود و برای تعیین معناداری، آمارهٔ تی محاسبه‌شده در مدل با مقدار بحرانی ۱/۹۶، مقایسه می‌گردد. به این صورت که اگر آمارهٔ تی محاسبه‌شده کوچک‌تر از ۱/۹۶ باشد، ضریب مسیر مدنظر غیرمعنادار و اگر بزرگ‌تر از ۱/۹۶ باشد، ضریب مسیر مدنظر به‌لحاظ آماری معنادار است.

جدول ۳. روابط مستقیم بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و عوامل شخصیت و حمایت اجتماعی ادراک‌شده با سرمایهٔ روان‌شناختی در تحلیل مسیر

متغیر پیش‌بین	ضریب مسیر	ضریب مسیر استانداردشده	خطای معیار	آمارهٔ t	مقدار p
محرومیت هیجانی	۰/۲۵۰	۰/۲۱۳	۰/۰۳۰	۷/۹۲۰	<۰/۰۵
رهاشدگی	۰/۲۳۲	۰/۰۴۲	۰/۰۷۰	۳/۵۷۰	<۰/۰۵
بی‌اعتمادی	ـ۰/۲۳۰	ـ۰/۱۷۴	۰/۰۴۰	ـ۷/۰۰۹	<۰/۰۵
انزوا	۰/۲۱۰	۰/۱۷۱	۰/۰۴۰	۵/۹۷۲	<۰/۰۵
شکست	ـ۰/۱۸۶	ـ۰/۰۴۰	۰/۰۶۰	ـ۳/۱۵۴	<۰/۰۵
وابستگی	۰/۴۰۰	۰/۰۹۰	۰/۰۶۰	۵/۷۱۰	<۰/۰۵
آسیب‌پذیری	۰/۲۷۱	۰/۲۲۱	۰/۰۷۰	۷/۴۰۰	<۰/۰۵
گرفتار خویشتن	ـ۰/۰۸۵	ـ۰/۰۵۱	۰/۰۴۰	ـ۳/۱۹۰	<۰/۰۵
ایثار	۰/۱۲۴	۰/۰۳۰	۰/۰۲۰	۳/۰۴۰	<۰/۰۵
بازداری	ـ۰/۱۸۱	ـ۰/۱۶۱	۰/۰۷۰	ـ۶/۲۰۱	<۰/۰۵
عیب‌جویی	ـ۰/۱۹۰	ـ۰/۱۷۰	۰/۰۴۰	ـ۷/۱۰۰	<۰/۰۵
استحقاق	۰/۲۱۰	۰/۱۷۴	۰/۰۳۰	۷/۷۲۰	<۰/۰۵
خویشتن‌داری ناکافی	۰/۳۵۱	۰/۲۵۰	۰/۰۴۰	۹/۶۰۵	<۰/۰۵
نقص و شرم	۰/۰۳۰	۰/۰۱۰	۰/۰۱	۱/۸۴۱	>۰/۰۵
اطاعت	۰/۰۲۰	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۱/۲۰۲	>۰/۰۵
روان‌رنجوری	ـ۰/۰۲۲	ـ۰/۰۰۵	۰/۰۰۱	ـ۲/۲۰۱	<۰/۰۵
برون‌گرایی	۰/۱۰۱	۰/۰۹۱	۰/۰۰۱	۱۱/۷۸۰	<۰/۰۵
گشودگی	ـ۰/۱۹۰	ـ۰/۰۸۰	۰/۰۰۲	ـ۹/۶۶۰	<۰/۰۵
وظیفه‌شناسی	۰/۱۳۳	۰/۰۴۳	۰/۰۰۲	۴/۹۶۰	<۰/۰۵
توافق‌پذیری	۰/۰۲۰	۰/۰۱۰	۰/۰۱۰	۰/۹۹	>۰/۰۵
حمایت اجتماعی ادراک‌شده	۰/۱۳۸	۰/۰۷۱	۰/۰۰۳	۱۷/۵۶۰	<۰/۰۵

در جدول ۳ بی‌اعتمادی (p<۰/۰۵ ،β=-۰/۱۷۴)، شکست (p<۰/۰۵ ،β=-۰/۰۴۰)، گرفتار خویشتن (p<۰/۰۵ ،β=-۰/۰۵۱)، بازداری (p<۰/۰۵ ،β=-۰/۱۶۱) و عیب‌جویی (p<۰/۰۵ ،β=ـ۰/۱۷۰) رابطهٔ معکوس و معنادار با سرمایهٔ روان‌شناختی نشان دادند؛ ولی سایر طرح‌واره‌ها رابطهٔ مستقیم و معنادار داشتند (p<۰/۰۵). طبق جدول ۳، روان‌رنجوری (p<۰/۰۵ ،β=-۰/۰۰۵) و گشودگی (p<۰/۰۵ ،β=-۰/۰۸۰) با سرمایهٔ روان‌شناختی رابطهٔ معکوس و معنادار، اما برون‌گرایی (p<۰/۰۵ ،β=۰/۰۹۱) و وظیفه‌شناسی (p<۰/۰۵ ،β=۰/۰۴۳) با سرمایهٔ روان‌شناختی رابطهٔ مستقیم و معنادار داشتند. توافق‌پذیری با سرمایهٔ روان‌شناختی رابطهٔ معناداری نداشت و در مرحلهٔ اصلاح مدل مسیر بین این دو حذف شد. طبق جدول ۳، رابطهٔ حمایت اجتماعی ادراک‌شده با سرمایهٔ روان‌شناختی مستقیم و معنادار بود (p<۰/۰۵ ،β=۰/۰۷۱).

جدول ۴. روابط مستقیم بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و عوامل شخصیت با حمایت اجتماعی ادراک‌شده در تحلیل مسیر

متغیر پیش‌بین	ضریب مسیر	ضریب مسیر استانداردشده	آمارهٔ t	مقدار p
رهاشدگی	۰/۱۲۰	۰/۰۴۰	۲/۳۹۰	<۰/۰۵
بی‌اعتمادی	۰/۲۰۰	۰/۲۷۰	۸/۵۷۰	<۰/۰۵
محرومیت هیجانی	۰/۰۲۰	۰/۰۱۰	۰/۹۸۰	>۰/۰۵
شکست	۰/۰۳۰	۰/۰۱۱	۱/۰۸۳	>۰/۰۵
وابستگی	۰/۰۱۸	۰/۰۱۰	۱/۲۰۳	>۰/۰۵
بازداری	۰/۰۲۳	۰/۰۰۱	۱/۴۳۰	>۰/۰۵
انزوا	ـ۰/۲۳۰	ـ۰/۳۳۰	ـ۸/۹۷۰	<۰/۰۵
نقص و شرم	۰/۰۲۴	۰/۰۱۳	۰/۸۷۵	>۰/۰۵

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]

متغیر پیش‌بین	ضریب مسیر	ضریب مسیر استانداردشده	آمارهٔ t	مقدار p
آسیب‌پذیری	۰/۰۹۰	۰/۱۴۰	۳/۸۴۰	<۰/۰۵
گرفتار خویشتن	۰/۰۹۰	۰/۱۱۰	۴/۶۱۰	<۰/۰۵
ایثار	ـ۰/۱۱۰	ـ۰/۰۵۰	ـ۳/۴۳۰	<۰/۰۵
عیب‌جویی	۰/۲۰۰	۰/۳۳۰	۸/۶۴۰	<۰/۰۵
استحقاق	ـ۰/۰۹۰	ـ۰/۱۳۰	ـ۴/۶۲۰	<۰/۰۵
خویشتن‌داری ناکافی	ـ۰/۱۲۰	ـ۰/۱۶۰	ـ۵/۱۳۰	<۰/۰۵
اطاعت	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۲۸۰	>۰/۰۵
روان‌رنجوری	ـ۰/۰۲۰	ـ۰/۰۲۰	ـ۲/۶۹۰	<۰/۰۵
برون‌گرایی	ـ۰/۱۱۰	ـ۰/۱۷۰	ـ۱۶/۷۴۰	<۰/۰۵
گشودگی	۰/۱۰۰	۰/۰۸۰	۵/۷۲۰	<۰/۰۵
توافق‌پذیری	ـ۰/۱۳۰	ـ۰/۱۷۰	ـ۷/۹۹۰	<۰/۰۵
وظیفه‌شناسی	۰/۲۸۰	۰/۱۷۰	۱۱/۲۸۰	<۰/۰۵

طبق یافته‌های جدول ۴، طرح‌واره‌های رهاشدگی ($p<۰/۰۵$، β=۰/۰۴۰)، بی‌اعتمادی ($p<۰/۰۵$، β=۰/۲۷۰)، آسیب‌پذیری ($p<۰/۰۵$، β=۰/۱۴۰)، گرفتار خویشتن ($p<۰/۰۵$، β=۰/۱۱۰) و عیب‌جویی ($p<۰/۰۵$، β=۰/۳۳۰) با حمایت اجتماعی دارای رابطهٔ مثبت و معنادار بودند و طرح‌واره‌های انزوا ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۳۳۰)، ایثار ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۰۵۰)، استحقاق ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۱۳۰) و خویشتن‌داری ناکافی ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۱۶۰) با حمایت اجتماعی رابطهٔ معکوس و معنادار داشتند. رابطهٔ عوامل شخصیت با حمایت اجتماعی معنادار بود؛ به‌طوری‌که روان‌رنجوری ($p<۰/۰۵$، β=ـ۰/۰۲۰)، برون‌گرایی ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۱۷۰) و توافق‌پذیری ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۱۷۰) رابطهٔ معکوس، اما گشودگی ($p<۰/۰۵$، β=۰/۰۸۰) و وظیفه‌شناسی ($p<۰/۰۵$، β=۰/۱۷۰) رابطهٔ مثبت با حمایت اجتماعی داشتند.

جدول ۵. روابط غیرمستقیم بین عوامل شخصیت و طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه با سرمایهٔ روان‌شناختی با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک‌شده در تحلیل مسیر

متغیر پیش‌بین	ضریب مسیر	ضریب مسیر استانداردشده	آمارهٔ t	مقدار p
رهاشدگی	۰/۰۲۰	۰/۰۲۰	۲/۴۱۰	<۰/۰۵
بی‌اعتمادی	۰/۰۳۰	۰/۰۱۰	۷/۰۶۰	<۰/۰۵
انزوا	ـ۰/۰۳۰	ـ۰/۰۲۰	ـ۶/۹۵۰	<۰/۰۵
آسیب‌پذیری	۰/۰۱۰	۰/۰۱۰	۳/۸۶۰	<۰/۰۵
گرفتار خویشتن	۰/۰۱۰	۰/۰۱۰	۴/۴۲۰	<۰/۰۵
ایثار	ـ۰/۰۱۰	ـ۰/۰۰۰۱	ـ۳/۳۵۰	<۰/۰۵
عیب‌جویی	۰/۰۳۰	۰/۰۲۰	۷/۲۱۰	<۰/۰۵
استحقاق	ـ۰/۰۱۰	ـ۰/۰۱۰	ـ۴/۴۴۰	<۰/۰۵
خویشتن‌داری ناکافی	ـ۰/۰۲۰	ـ۰/۰۱۰	ـ۴/۶۷۰	<۰/۰۵
روان‌رنجوری	ـ۰/۰۰۰۱	ـ۰/۰۰۰۱	ـ۲/۷۳۰	<۰/۰۵
برون‌گرایی	ـ۰/۰۱۰	ـ۰/۰۱۰	ـ۱۱/۱۹۰	<۰/۰۵
گشودگی	۰/۰۱۰	۰/۰۱۰	۵/۳۵۰	<۰/۰۵
توافق‌پذیری	ـ۰/۰۲۰	ـ۰/۰۱۰	ـ۷/۱۹۰	<۰/۰۵
وظیفه‌شناسی	۰/۰۴۰	۰/۰۱۰	۹/۷۲۰	<۰/۰۵

جدول ۵ نشان می‌دهد، حمایت اجتماعی ادراک‌شده بین طرح‌واره‌های رهاشدگی ($p<۰/۰۵$، β=۰/۰۲۰)، بی‌اعتمادی ($p<۰/۰۵$، β=۰/۰۱۰)، انزوا ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۰۲۰)، آسیب‌پذیری ($p<۰/۰۵$، β=۰/۰۱۰)، گرفتار خویشتن ($p<۰/۰۵$، β=۰/۰۱۰)، ایثار ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۰۰۰۱)، عیب‌جویی ($p<۰/۰۵$، β=۰/۰۲۰)، استحقاق ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۰۱۰)، خویشتن‌داری ناکافی ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۰۱۰) و سرمایهٔ روان‌شناختی را میانجیگری می‌کند؛ یعنی رابطهٔ غیرمستقیم آن‌ها با سرمایهٔ روان‌شناختی معنادار است.

طبق جدول ۵ مشاهده می‌شود، حمایت اجتماعی ادراک‌شده بین عوامل شخصیت روان‌رنجوری ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۰۰۰۱)، برون‌گرایی ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۰۱۰)، گشودگی ($p<۰/۰۵$، β=۰/۰۱۰)، توافق‌پذیری ($p<۰/۰۵$، β=-۰/۰۱۰)، وظیفه‌شناسی ($p<۰/۰۵$، β=۰/۰۱۰) و سرمایهٔ روان‌شناختی را میانجیگری می‌کند. هرچند رابطهٔ سرمایهٔ روان‌شناختی و توافق‌پذیری مستقیم نبود، توافق‌پذیری ازطریق حمایت اجتماعی ادراک‌شده بر سرمایهٔ روان‌شناختی اثرگذار است.

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]

۴ بحث

پژوهش حاضر با هدف تحلیل مسیر سرمایهٔ روان‌شناختی براساس طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و عوامل شخصیت با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک‌شده در مجرمان تبهکار انجام شد. نتایج نشان داد، بین برخی از طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و عوامل شخصیت با سرمایهٔ روان‌شناختی با میانجیگری حمایت اجتماعی ادراک‌شده رابطه وجود دارد که در زیر تبیین خواهد شد.

مطالعهٔ سعیدی اصل و رباطی مشخص کرد، درمان طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه در زنان افسرده، سرمایهٔ روان‌شناختی را افزایش می‌دهد (۴). افشار جلیلی و خمسه نتیجه گرفتند، بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سرمایهٔ روان‌شناختی افراد با اختلال شخصیت رابطهٔ معکوس وجود دارد (۲۱). مجرمان با طرح‌وارهٔ بی‌اعتمادی احساس می‌کنند، حقشان پایمال شده است (۳) که موجب دید خصمانه می‌شود. در طرح‌وارهٔ شکست، احساس بی‌کفایتی و خودپندارهٔ منفی سوگیری شناختی (۳) را در تبهکاران رقم می‌زند. در طرح‌وارهٔ گرفتار خویشتن، مجرمان به‌دلیل وابستگی (۳) معتقد هستند بدون حمایت نمی‌توانند به زندگی ادامه دهند که باعث پیوستن به گروه جرم می‌شود (۲۱). در طرح‌وارهٔ عیب‌جویی، دوران کودکی مجرمان مملو از خشونت و طردشدن بوده است که بدبینی و ترس در فشارها را در پی دارد (۲۲)؛ پس با گوش‌به‌زنگی واکنش نشان داده و برای تأییدگرفتن طرح‌وارهٔ عیب‌جویی را پرورش می‌دهند. این اجبار، فشاری مداوم و عیب‌جویی افراطی ایجاد می‌کند؛ پس با دیدگاه منفی واکنش نشان می‌دهند و نتیجهٔ آن، کاهش سرمایهٔ روان‌شناختی است.

در محرومیت هیجانی فرد در خانواده‌ای ناپایدار رشد می‌کند؛ بنابراین درد طردشدن را با جبران افراطی التیام می‌بخشد (۳) و خود را قوی، با خودکارآمدی زیاد قلمداد می‌کند که خودشیفتگی را به‌وجود می‌آورد (۲۳). در رهاشدگی، فرد دربارهٔ دریافت محبت بی‌اعتماد است (۳)؛ پس با جبران افراطی از این درد و خشم درونی به‌صورت تکانشی فاصله می‌گیرد. طرح‌وارهٔ انزوا قدرت و سرکوب احساسات را پیش‌بینی می‌کند (۲۴)؛ بنابراین مجرمان با این طرح‌واره با قدرت‌نمایی واکنش نشان می‌دهند. ذهن فرد با طرح‌وارهٔ وابستگی مملو از ترس و نشخوار فکری است (۲۵). یک عامل تبیین‌کنندهٔ رابطهٔ مستقیم این طرح‌واره با سرمایهٔ روان‌شناختی، جبران افراطی یا داشتن اختلالات شخصیت است (۲۵) که زمینه‌ساز ارائهٔ پاسخ‌های نادرست و متناقض خواهد بود. افراد با طرح‌وارهٔ آسیب‌پذیری، به‌علت ترس با جبران افراطی (۲۶) به‌سمت ابراز توانمندی، حتی آسیب‌زا گام برمی‌دارند. طرح‌وارهٔ ایثار تمایل برای برآورده‌کردن نیازهای دیگران و جلوگیری از احساس گناه ناشی‌از خودخواهی را به‌عنوان سبک مقابله‌ای افراطی توجیه می‌کند (۲۷). افراد با طرح‌وارهٔ استحقاق با نقاب قلدری خود را نشان می‌دهند (۲۸). استحقاق شرط لازم برای جرم کیفری است. بر این اساس نمرهٔ سرمایهٔ روان‌شناختی بیشتر می‌شود.

در پژوهش توماس و تنخا، بین ابعاد روان‌شناختی با پنج عامل شخصیت به‌جز وظیفه‌شناسی رابطه پیدا شد و توافق‌پذیری و برون‌گرایی پیش‌بین سرمایهٔ روان‌شناختی بودند (۲۹). یو و همکاران دریافتند، روان‌رنجوری و وظیفه‌شناسی با عملکرد دانش‌آموزان رابطهٔ مثبت دارد (۳۰). در پژوهش قربانی و همکاران روی دانشجویان، عوامل شخصیتی و سرمایهٔ روان‌شناختی مرتبط بودند (۹) که با نتایج پژوهش حاضر همسوست. روان‌رنجوری مشخص می‌کند، فرد از نقاط قوت برخوردار نیست و مجرمان روان‌رنجور با رفتارهای قلدرانه و تکانشی دربرابر ناکامی واکنش نشان می‌دهند. افراد با نمرهٔ بیشتر در گشودگی، هیجانی هستند و به‌طور شدیدی واکنش نشان می‌دهند (۳۱) که در مجرمان تبهکار، شیوه‌ای متداول است. برون‌گرایی دو عامل قاطعیت و اشتیاق را شامل می‌شود. قاطعیت در مجرمان انگیزهٔ قوی برای رسیدن به هدف، تسلط و ماجراجویی است (۲۳). آن‌ها با خودنمایی بر دست‌مایهٔ اندک سرمایهٔ روان‌شناختی خود نقاب می‌زنند. افراد باوجدان، با تحکم برای رسیدن به خواستهٔشان اصرار دارند و با اجبارهای ذهنی تا اجرانشدن نقشه‌های خود دست‌بردار نیستند (۳۱) که بیانگر علت نمرهٔ بیشتر سرمایهٔ روان‌شناختی در مجرمان است.

مطالعهٔ ویرگا و همکاران نشان داد، افزایش حمایت اجتماعی ادراک‌شده، سرمایهٔ روان‌شناختی را ارتقا می‌بخشد (۱۰). در پژوهش زاویر و جی، روی ۲۸۳ مراقب اصلی بیمار مبتلا به آلزایمر در اسپانیا مشخص شد، زنان مراقب درمقایسه با مردان از تاب‌آوری بیشتری برخوردار هستند و تاب‌آوری و حمایت اجتماعی ادراک‌شده عامل محافظت‌کننده‌ای برای سلامت روان آنان است؛ این دو در کنار هم موجب کاهش هزینه‌های سلامت روان مراقبان افراد مبتلا به آلزایمر می‌شود (۳۲) که با نتایج حاضر همسوست. حمایت اجتماعی دربرابر استرس دارای نقش حفاظتی است و افرادی که به شبکه‌های حمایت اجتماعی دسترسی دارند، بیشتر پذیرای تجارب تأمین‌کنندهٔ سرمایهٔ روان‌شناختی‌اند و دارای احساسات مثبت‌تر هستند (۳۳). در نمونهٔ مجرمان باید گفت، مجرمانی که از حمایت اجتماعی ادراک‌شده برخوردار می‌شوند، در ناکامی‌ها و ناملایمات، امید و تاب‌آوری بیشتری دارند و پس از ارتکاب جرم، درصورتی‌که حمایت اجتماعی ادراک‌شده را دریافت کنند، با احتمال کمتری به ارتکاب دوبارهٔ جرم روی می‌آورند؛ به‌عبارت‌دیگر می‌توان گفت، این متغیر به‌عنوان عاملی حفاظت‌کننده از تکرار جرم جلوگیری می‌کند. ریجو و همکاران با پژوهش روی شصت مجرم نوجوان و جوان زندانی‌شده در هشت زندان پرتغال نشان دادند، مجرمان با داشتن طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه نمرات کمتری در قابلیت‌های شناختی و سرمایهٔ روان‌شناختی دارند (۲۷). گرجی و صالحی با پژوهش روی دویست دانشجو دریافتند، تغییر در تاب‌آوری با طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه مرتبط است (۳۴). مطالعهٔ ویرگا و همکاران روی ۱۹۳ مددکار اجتماعی در رومانی رابطهٔ حمایت اجتماعی ادراک‌شده و سرمایهٔ روان‌شناختی را تأیید کرد (۱۰).

نتایج، رابطهٔ طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه را ازطریق حمایت اجتماعی ادراک‌شده با سرمایهٔ روان‌شناختی به‌طور غیرمستقیم مشخص کرد. در این پژوهش حمایت اجتماعی ادراک‌شده، بین طرح‌واره‌های رهاشدگی، انزوا، آسیب‌پذیری، ایثار، استحقاق، بی‌اعتمادی، گرفتار خویشتن، عیب‌جویی، خویشتن‌داری ناکافی با سرمایهٔ روان‌شناختی میانجیگری کرد که رابطهٔ غیرمستقیم را نشان داد.

فرهادی و همکاران دریافتند، طرح‌واره‌درمانی بر کاهش اضطراب و

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]

افسردگی اثربخش است و سرمایهٔ روان‌شناختی را در نمونه‌های خاص (افراد مبتلا به مولتیپل اسکلروزیس) افزایش می‌دهد (۳۵). براساس یافته‌های پژوهش یاوری و همکاران، طرح‌واره‌های رهاشدگی، آسیب‌پذیری، گرفتار خویشتن و عیب‌جویی با سرمایهٔ روان‌شناختی رابطه دارند؛ همچنین آن‌ها در حوزهٔ دیگرجهت‌مندی شامل طرح‌وارهٔ ایثار، رابطهٔ منفی با سرمایهٔ روان‌شناختی یافتند (۳۶) که نتایج پژوهش حاضر با یافته‌های مطالعهٔ آن‌ها همسوست. جزایری و همکاران گزارش کردند، انزوا، خویشتن‌داری ناکافی و استحقاق با سرمایهٔ روان‌شناختی رابطهٔ منفی دارد (۳۷) که یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های مطالعهٔ آن‌ها ناهمسوست. فریدمن و همکاران نشان دادند، طرح‌وارهٔ بی‌اعتمادی با سرمایهٔ روان‌شناختی دارای رابطهٔ منفی است (۳۸) که یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های مطالعهٔ آن‌ها همسوست؛ همچنین یافته‌های پژوهش حاضر با یافتهٔ پژوهش رفیعی جهرمی و همکاران در رابطهٔ رهاشدگی و بی‌اعتمادی با خودکارآمدی به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های سرمایهٔ روان‌شناختی، همسوست (۳۹). تحلیل مسیر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و سرمایهٔ روان‌شناختی نشان داد، حمایت اجتماعی ادراک‌شده در رابطهٔ میان این دو میانجی است که تعیین می‌کند فردی با طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه تا چه حد می‌تواند سرمایهٔ روان‌شناختی داشته باشد. رابطهٔ مستقیم بین حمایت اجتماعی ادراک‌شده با سرمایهٔ روان‌شناختی در یافته‌های پژوهش لیو و اونگ‌سورچ روی پرستاران چینی مشخص شد (۴۰) که یافته‌های حاضر با یافته‌های پژوهش آن‌ها همسوست.

مطالعهٔ لین و همکاران در یکی از مراکز اعصاب و روان چین نشان داد، حمایت اجتماعی ادراک‌شده بر کاهش سبک‌های مقابله‌ای و افکار منفی تأثیر دارد و راهبردی[1] مؤثر برای بهبود و تقویت سرمایهٔ روان‌شناختی است (۴۱). پژوهش قربانی و همکاران روی دانشجویان ارتباط عوامل شخصیت و سرمایهٔ روان‌شناختی را مشخص کرد (۹) که یافته های پژوهش حاضر مبنی‌بر رابطهٔ مستقیم حمایت اجتماعی با سرمایهٔ روان‌شناختی با پژوهش قربانی و همکاران همسوست. توماس و تنخا برون‌گرایی را پیش‌بین سرمایهٔ روان‌شناختی دانستند (۲۹) که یافتهٔ پژوهش حاضر با پژوهش آن‌ها ناهمسوست. تحلیل روابط بین عوامل شخصیت و سرمایهٔ روان‌شناختی نشان داد، حمایت اجتماعی در رابطهٔ این دو میانجی است (۲۹). پژوهش الی بیلشا و همکاران روی دویست بیمار دوقطبی با طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه مشخص کرد، کاهش خطر عود با حمایت اجتماعی ادراک‌شده امکان دارد و یکی از روش‌های حفاظت‌کننده و مؤثر دربرابر آسیب‌ها، حمایت اجتماعی ادراک‌شده است (۴۲) که یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های مطالعهٔ آن‌ها همسوست. در پژوهش حاضر بین طرح‌واره‌های نقص و شرم، اطاعت، بازداری، وابستگی، شکست و محرومیت هیجانی با حمایت اجتماعی ادراک‌شده رابطه‌ای یافت نشد؛ ولی طرح‌واره‌های رهاشدگی، بی‌اعتمادی، آسیب‌پذیری، گرفتار خویشتن و عیب‌جویی با حمایت اجتماعی ادراک‌شده رابطهٔ مستقیم داشتند. رابطهٔ طرح‌واره‌های انزوا، ایثار، استحقاق و خویشتن‌داری ناکافی با حمایت اجتماعی ادراک‌شده معکوس بود.

طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه موجب ترس و انتخاب راهبردهای ناکارآمد می‌شوند؛ پس مجرمان نه‌تنها حمایت اجتماعی کمتر، بلکه ادراک ضعیف‌تر از حمایت اجتماعی دارند (۴۳) که اثر مستقیم طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه را در حمایت اجتماعی ادراک‌شده نشان می‌دهد. در طرح‌وارهٔ انزوا احساس وصلهٔ ناجوربودن است که جرم را به‌دنبال دارد (۴۴). حمایت اجتماعی، داربستی است که فرد با طرح‌وارهٔ انزوا نمی‌تواند از آن بالا برود؛ بنابراین از رابطه با دیگران اجتناب می‌کنند (۸) و شرایط به‌گونه‌ای رقم می‌خورد که مجرم ادراک ضعیفی از حمایت اجتماعی داشته باشد. انتظار تأیید، الگوی فکری زیربنایی طرح‌وارهٔ ایثار است (۴۵). فرد با طرح‌وارهٔ ایثار از تنهایی گریزان و وابسته است (۴۶)؛ درنتیجه کمتر حمایت و توجه دیگران را جلب می‌کند. افراد دارای طرح‌وارهٔ استحقاق باور به برتری دارند (۴۷). بر این اساس می‌توان زیربنای طرح‌وارهٔ استحقاق را به خودشیفتگی نزدیک دانست (۴۸). تظاهر به همدردی، ازدست‌دادن حمایت دیگران را به‌دنبال دارد که موجب تنشی خودساخته در روابط می‌شود (۴۶). افراد با طرح‌وارهٔ خویشتن‌داری ناکافی در ابراز احساسات و تحمل ناامیدی مشکل دارند؛ درنتیجه با پرخاشگری احساسات خود را بیان می‌کنند (۴۷). افراد با طرح‌وارهٔ رهاشدگی نتوانسته‌اند، محبت لازم را دریافت کنند، این سبک تفکر خوداستهلاک‌گر، پیوندهای عاطفی را تخریب می‌کند. صمیمیت شکننده در روابط منجربه انزوای اجتماعی و ترس از رهاشدن می‌شود (۴۹)؛ بنابراین افراد با راهبردهای ناکارآمد و مقابله‌ای سعی در نزدیکی عاطفی دارند. تفسیر نادرست از رفتار قربانی، بازتاب ذهنیت طرح‌وارهٔ بی‌اعتمادی است و دروغ، سوءنیت و آسیب‌رساندن از درون‌مایه‌های آن و رفتار مجرمانه انعکاس آن است (۵۰). در آسیب‌پذیری، مجرمان می‌خواهند با حلقه‌های حمایتی ذهنی، اضطراب را کاهش دهند. آن‌ها نقش بیمار را ایفا می‌کنند (۴۶). در طرح‌وارهٔ گرفتار خویشتن افراد به‌دنبال ارتباط‌های عاطفی هویت‌بخش هستند (۲۱). بر این اساس مجرمان خود را درگیر باندهای تبهکارانه می‌کنند تا بتوانند ارتباط عاطفی را که به آنان هویت می‌دهد، به‌دست آورند. باتوجه به کمال‌گرایی افراد با طرح‌وارهٔ عیب‌جویی به‌نظر می‌رسد، درک حمایت اجتماعی نقش مهمی در افزایش عزت‌نفس آن‌ها داشته باشد (۵۱)؛ بنابراین مجرمان تبهکار با رفتارهای قلدرانه و عزت‌نفس نمایشی سعی دارند تنهایی خود را با جبران افراطی نادیده بگیرند.

کید و کاظمیان مقدم در پژوهشی دریافتند، بین عوامل شخصیت و حمایت اجتماعی ادراک‌شده در پرستاران رابطه وجود دارد (۵۲) که یافتهٔ پژوهش حاضر مبنی‌بر وجود رابطه بین عوامل شخصیت و حمایت اجتماعی ادراک‌شده با مطالعهٔ آن‌ها همسوست؛ درحالی‌که یافته‌های تحقیق جیا و همکاران، بین برون‌گرایی و روان‌رنجوری با حمایت اجتماعی ادراک‌شده رابطهٔ معکوس نشان داد (۵۳) و یافته‌های پژوهش حاضر با تحقیق آن‌ها ناهمسوست. در یافته‌های حاضر با افزایش نمرهٔ روان‌رنجوری و برون‌گرایی و توافق‌پذیری نمرهٔ حمایت اجتماعی ادراک‌شده کاهش یافت؛ اما با افزایش نمرهٔ گشودگی و وظیفه‌شناسی نمرهٔ حمایت اجتماعی افزایش پیدا کرد. نمرهٔ بیشتر

[1]. Strategy

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]

روان‌رنجوری، احساسات منفی را نشان می‌دهد. در مجرمان که برانگیختگی و خشم زیادی دارند، نمرهٔ روان‌رنجوری بیشتر، توجیه‌کنندهٔ رابطهٔ معکوس با حمایت اجتماعی ادراک‌شده است. در برخی از نمونه‌های خاص برون‌گرایی با حمایت اجتماعی ادراک‌شده، رابطهٔ معکوس نشان داده است. مجرمان تبهکار با ماجراجویی و خودنمایی که مانعی برای دریافت حمایت است، حمایت اجتماعی ادراک‌شدهٔ کمتری دارند. باوجود اینکه به‌نظر می‌رسد افراد توافق‌پذیر ویژگی‌های مثبت را منعکس می‌کنند، نمرات بیشتر یا کمتر در این عامل سلامت روان و منزلت اجتماعی بیشتر را نشان نمی‌دهد. نمرهٔ کم در این شاخص با شخصیت خودشیفته و ضداجتماعی و پارانوئید همراه است. نمرهٔ بیشتر، اختلال شخصیت وابسته را بیان می‌کند که نبود بلوغ عاطفی و قضاوت متمرکز بر هیجانات را می‌رساند؛ بنابراین نه‌تنها ادراک حمایت اجتماعی ضعیف است، بلکه به‌علت برقرارکردن رابطهٔ ناسالم وابسته‌گون، دیگران را از خود دور می‌کنند (۳۱). نمرهٔ بیشتر در گشودگی، نشان‌دهندهٔ پیچیدگی ذهنی و هیجان‌طلبی است. افراد گشوده تنوع را ترجیح می‌دهند که موجب می‌شود مجرمان تحت فشار، فرصت بیشتری برای رویارویی با منابع حمایتی داشته باشند و در اثر رویارویی با منابع حمایتی، دو راهبرد مقابله‌ای دارند: اجتناب و مواجهه. اگر از مواجهه استفاده کنند، نمرهٔ حمایت اجتماعی ادراک‌شده توجیه‌پذیر است. وظیفه‌شناسی زیاد، سطح توقع بیشتر را برای رسیدن به هدف منعکس می‌کند، نه اخلاق‌مداری صرف را. وظیفه‌شناسی کمتر با حمایت اجتماعی ادراک‌شدهٔ ضعیف، مرتبط است. در مجرمان تبهکار وظیفه‌شناسی زیاد از اصرار در تحقق اهداف حتی شیطانی حکایت دارد که برای کاهش اضطراب با سازوکار دفاعی و پردازش اطلاعات تحریف‌شده (۳۳) رفتار دیگران را حمایت‌کننده تفسیر می‌کنند. این احساس مثبت منجربه ادراک بیشتر از حمایت اجتماعی می‌شود.

در جمع‌بندی کلی می‌توان گفت، مجرمان با طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و عوامل شخصیت که در این پژوهش سرمایهٔ روان‌شناختی زیاد را نشان دادند، درصورتی‌که مداخله‌های روانی دریافت کنند، به این امکان دست می‌یابند که سرمایهٔ روان‌شناختی را به‌شکل درونی رشد دهند.

انجام این پژوهش به‌علت خاص‌بودن نمونه با محدودیت‌هایی روبه‌رو بود. پیشنهاد می‌شود در این راستا پژوهش‌های دیگری در سایر استان‌های کشور انجام گیرد.

۵ نتیجه‌گیری

یافته‌ها نشان داد، بینش مجرمان تبهکار به سرمایهٔ روان‌شناختی که از شناخت سرچشمه می‌گیرد و حمایت اجتماعی ادراک‌شده تحت‌تأثیر طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و عوامل شخصیت قرار دارد. براساس یافته‌های این پژوهش، اگرچه طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و عوامل شخصیت بر حمایت اجتماعی ادراک‌شده و سرمایهٔ روان‌شناختی اثرگذار هستند، همواره مجرمان تبهکار با طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و عوامل شخصیت، سرمایهٔ روان‌شناختی و حمایت اجتماعی ادراک‌شدهٔ ضعیفی ندارند؛ ازاین‌رو توجه به طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و عوامل شخصیتشان به‌صورت ریزبینانه‌تر قبل از هرگونه مداخله پیشنهاد می‌شود.

۶ تشکر و قدردانی

از تمام افرادی که صمیمانه برای انجام این پژوهش همکاری داشتند، به‌خصوص پلیس آگاهی سپاسگزاریم.

۷ بیانیه‌ها

تأییدیهٔ اخلاقی و رضایت‌نامه از شرکت‌کنندگان

در این پژوهش ملاحظات اخلاقی مانند رازداری و امکان ترک پژوهش برای تمام شرکت‌کنندگان رعایت شد.

رضایت برای انتشار

این امر غیرقابل اجرا است.

تضاد منافع

نویسندگان اعلام می‌کنند هیچ‌گونه تضاد منافعی ندارند.

منابع مالی

این پژوهش تحت حمایت مالی هیچ‌کدام از نهادهای دولتی و خصوصی نبود.

مشارکت نویسندگان

نویسندهٔ اول در طراحی ایدهٔ پژوهش، نویسندهٔ دوم در تمام مراحل فرایند هماهنگی و اجرای پژوهش و نویسندهٔ سوم در نظارت بر اجرای صحیح کار و انجام اصلاحات نقش داشتند.

References

1. Masten AS, Motti-Stefanidi F. Multisystem resilience for children and youth in disaster: reflections in the context of COVID–19. Adv Res Sci. 2020;1(2):95–106. https://doi.org/10.1007/s42844-020-00010-w
2. Delcea C. Maladaptive cognitive schemas and decision making. In: Proceedings of The International Conference on Legal Medicine from Cluj, 3rd edition [Internet]. 2020.
3. Young JE, Gluhoski VL. Schema-focused diagnosis for personality disorders. In: Kaslow FW; editor. Handbook of relational diagnosis and dysfunctional family patterns. New York: John Wiley & Sons; 1996.
4. Saeidi Asl S, Robati FS. The effectiveness of yoga therapy on early maladaptive schemas and emotional distress of depressed women: a semi experimental study. Avicenna J Nurs Midwifery Care. 2021;29(2):137–45. [Persian] http://dx.doi.org/10.30699/ajnmc.29.2.137
5. Munoz RT, Pearson LC, Hellman CM, McIntosh HC, Khojasteh J, Fox MD. Adverse childhood experiences and posttraumatic stress as an antecedent of anxiety and lower hope. Traumatology. 2018;24(3):209–18. https://doi.org/10.1037/trm0000149

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]

6. Neel R, Kenrick DT, White AE, Neuberg SL. Individual differences in fundamental social motives. J Pers Soc Psychol. 2016;110(6):887–907. https://doi.org/10.1037/pspp0000068
7. Costa PT, McCrae RR. The five-factor model of personality and its relevance to personality disorders. J Pers Disord. 1992;6(4):343–59. https://doi.org/10.1521/pedi.1992.6.4.343
8. Sharifinia MH, Rahimi Yeganeh Z, Rahimi Dastjerdi M. Predicting inefficient problem-solving methods based on early maladaptive schemas in drug-dependent individuals. Etiadpajohi. 2021;15(60):231–52. [Persian] http://dx.doi.org/10.52547/etiadpajohi.15.60.231
9. Ghorbani S, Jahanizadeh MR, Mirbod SM, Omidi L. Investigation the relation of psychological and social capitals with social health, with regards to the, mediator variable of social support. Social Psychology Research. 2020;10(38):83–100. [Persian] https://www.socialpsychology.ir/article_114694.html?lang=en
10. Vîrgă D, Baciu EL, Lazăr TA, Lupșa D. Psychological capital protects social workers from burnout and secondary traumatic stress. Sustainability. 2020;12(6):2246. https://doi.org/10.3390/su12062246
11. Dalir M, Ghasemi M. The Role of Social Support and Sensation Seeking in of Rescuers of the Red Crescent Society Resiliency.2019. Social Psychology Research. 2019;9(33):19–34. [Persian] https://www.socialpsychology.ir/article_91532.html?lang=en
12. Meehan JC, Stuart GL. Using structural equation modeling with forensic samples. Crim Justice Behav. 2007;34(12):1560–87. https://doi.org/10.1177/0093854807307026
13. Luthans F, Avolio BJ, Avey JB, Norman SM. Positive psychological capital: measurement and relationship with performance and satisfaction. Personnel Psychology. 2007;60(3):541–72. https://doi.org/10.1111/j.1744-6570.2007.00083.x
14. Sarami Forushi GR, Akhundi N, Alipor A, Arab Shibani K. Validation and verification of factor structure of Psychological Asset Questionnaire in Iran Khodro Diesel experts. Journal of Psychological Studies. 2014;10(3):95–109. [Persian] http://psychstudies.alzahra.ac.ir/article_1781.html
15. Zimet GD, Dahlem NW, Zimet SG, Farley GK. The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. J Pers Assess. 1988;52(1):30–41. https://doi.org/10.1207/s15327752jpa5201_2
16. Salimi A, Joukar B, Nikpour R. Internet and communication: perceived social support and loneliness as antecedent variables. Psychological Studies. 2009;5(3):81–102. [Persian]
17. Delavar A, Baratian M, Kashef HR. Hanjar yabi azmoon panj ameli Neo-Ffi baraye gozinesh davtalaban vorood be daneshgah oloome entezami amin [Normalization of Neo–Ffi 5 factors test for selecting candidates of police academy entrance]. Naja Human Resources Journal. 2014;9(35):105–22. [Persian] http://phr.jrl.police.ir/article_12422.html
18. Young JE. Young Schema Questionnaire-short form. 1st ed. New York: Cognitive Therapy Center; 1998.
19. Phillips K, Brockman R, Bailey PE, Kneebone II. Young Schema Questionnaire–short form version 3 (YSQ-S3): preliminary validation in older adults. Aging Ment Health. 2019;23(1):140–7. https://doi.org/10.1080/13607863.2017.1396579
20. Ahi Gh, Mohammadi Far MA, Besharat MA. Payei va etebare forme kootahe porseshnaleye tarhvare haye Young [Reliability and validity of the short form of Young's Schema Therapy Questionnaire]. Journal of Psychology & Education. 2007;37(3):5–20. [Persian]
21. Afshar-Jalili Y, Khamseh A. Why childhood toxic experiences and early maladaptive schemas affect negatively one's psychological capital? J Psychol Psychother [Internet]. 2019;9(4):1–8. http://dx.doi.org/10.35248/2161-0487.19.9.365
22. Barton H, Thorpe J, Dufur M. Social capital and prosocial behavior among German children. Soc Sci. 2020;9(11):215. https://doi.org/10.3390/socsci9110215
23. Szymaniak K, Zajenkowski M. How do high trait anger people feel about rewards high and low in arousal? Disentangling the association between trait anger and subjective pleasantness of rewards. Pers Individ Dif. 2021;168:110278. https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110278
24. Wallace G. Review of behind the mask of the strong Black woman [Review of the book behind the mask of the strong black woman, by T. Beauboeuf-Lafontant]. Gender & Society. 2011;25(4):538–40. https://doi.org/10.1177/0891243210394172
25. Carlucci L, D'Ambrosio I, Innamorati M, Saggino A, Balsamo M. Co-rumination, anxiety, and maladaptive cognitive schemas: when friendship can hurt. Psychol Res Behav Manag. 2018;11:133–44. https://doi.org/10.2147/PRBM.S144907
26. Faustino B, Vasco AB, Delgado J, Farinha-Fernandes A, Guerreiro JC. Early maladaptive schemas and Covid–19 anxiety: the mediational role of mistrustfulness and vulnerability to harm and illness. Clinical Psychology & Psychotherapy. 2022;29(4):1297–308. https://doi.org/10.1002/cpp.2706
27. Rijo D, Miguel RR, Paulo M, Brazão N. The effects of the growing pro-social program on early maladaptive schemas and schema-related emotions in male young offenders: a nonrandomized trial. Int J Offender Ther Comp Criminol. 2020;64(13–14):1422–42. https://doi.org/10.1177/0306624X20912988
28. Vrućinić Ž. The difference in criminal thinking styles and the depth of involvement in criminal lifestyles with regard to the age, recidivism and violence of a criminal offence. NBP. Nauka, Bezbednost, Policija. 2019;24(3):79–95. https://doi.org/10.5937/nabepo24-20558
29. Thomas ER, Tankha G. Big five personality and psychological capital among final year medical students. Int J Adv Res. 2017;91(1):1121–6. http://dx.doi.org/10.21474/IJAR01/2861
30. You J, Wang C, Rodriguez L, Wang X, Lu Q. Personality, coping strategies and emotional adjustment among Chinese cancer patients of different ages. Eur J Cancer Care. 2018;27(1):e12781. https://doi.org/10.1111/ecc.12781
31. Fathi Ashtiani A. Psychological tests: personality and mental health. Tehran: Besat Pub; 2014. [Persian]
32. Xavier N, J. RW. Mediating effect of online social support on the relationship between stress and mental well-being. Mental Health and Social Inclusion. 2018;22(4):178–86. http://dx.doi.org/10.1108/MHSI-07-2018-0022

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]

33. Huang J, Wang X, Li W, An Y. The relationship between conscientiousness and posttraumatic stress disorder among young Chinese firefighters: the mediating effect of perceived social support. Psychiatry Res. 2019;273:450–5. https://doi.org/10.1016/j.psychres.2019.01.053
34. Gorji M, Salehi S. The role of early maladaptive schemas and cognitive emotion regulation strategies in predicting resilience. Social Work. 2020;8(4):52–60. [Persian] http://socialworkmag.ir/article-1-481-en.html
35. Farhadi M, Pasandideh MM, Vaziri Sh. Evaluation of the effectiveness of schema therapy on reducing stress, anxiety, depression and increasing self-efficacy in patients with multiple sclerosis. Journal of Clinical Psychology & Personality. 2022;19(2):57–69. [Persian] http://cpap.shahed.ac.ir/article_3647.html?lang=en
36. Yavari A, Sorouri F, Rezaei M, Weisi F, Tahmasebi B. The relation between life expectancy and early maladaptive schemas in the mothers of children with intellectual disability in Kermanshah city in 2014. Pajouhan Scientific Journal. 2015;13(2):32–9. [Persian] http://psj.umsha.ac.ir/article-1-137-en.html
37. Jazayeri SM, Vatan Khah HR, Badiee MM. The relationship between defense styles and early maladaptive schemas with resilience in boy students of high school in Tehran city. Journal of Thought & Behavior in Clinical Psychology. 2014:8(30):7–16. [Persian] https://jtbcp.riau.ac.ir/article_57.html?lang=en
38. Friedmann JS, Lumley MN, Lerman B. Cognitive schemas as longitudinal predictors of self-reported adolescent depressive symptoms and resilience. Cogn Behav Ther. 2016;45(1):32–48. https://doi.org/10.1080/16506073.2015.1100212
39. Rafiei Jahromi M, Kiamanesh A, Bahrami H. Tadvin olgooye elli khodkaramadi tahsili bar asase tarhvare haye nasazegar avalliye madaran va khod pendare va bavar haye gheyre manteghi danesh amoozan [Developing a causal model of academic self-efficacy based on mothers' initial incompatible schemas and students' self-concept and illogical beliefs]. The Women and Families Cultural-Educational. 2018;12(42):33–60. [Persian] https://cwfs.ihu.ac.ir/article_201729.html?lang=en
40. Liu Y, Aungsuroch Y. Work stress, perceived social support, self-efficacy and burnout among Chinese registered nurses. J Nurs Manag. 2019;27(7):1445–53. https://doi.org/10.1111/jonm.12828
41. Lin J, Su Y, Lv X, Liu Q, Wang G, Wei J, et al. Perceived stressfulness mediates the effects of subjective social support and negative coping style on suicide risk in Chinese patients with major depressive disorder. J Affect Disord. 2020;265:32–8. https://doi.org/10.1016/j.jad.2020.01.026
42. El-Bilsha M, El-Hadidy M, Aid A. Social support and its relevance to relapse among patients with bipolar disorder. Mansoura Nursing Journal. 2021;8(1):103–13. https://dx.doi.org/10.21608/mnj.2021.179807
43. Kutuk MO, Altintas E, Tufan AE, Guler G, Aslan B, Aytan N, et al. Developmental delays and psychiatric diagnoses are elevated in offspring staying in prisons with their mothers. Sci Rep. 2018;8(1):1856. https://doi.org/10.1038/s41598-018-20263-x
44. Petherick W, Sinnamon G. The psychology of criminal and antisocial behaviour: victim and offender perspectives. Academic Press; 2017.
45. Karagöl A, Törenli Kaya Z. Evaluating early maladaptive schemas and depression levels in living kidney and liver donors. Psychology, Health & Medicine. 2022;27(10):2161–70. https://doi.org/10.1080/13548506.2021.1981409
46. Sadock BJ, Sadock VA, Ruiz P. Kaplan & Sadock's synopsis of psychiatry: behavioral sciences, clinical psychiatry. Rezaee F. (Persian translator). Tehran: Arjmand Pub; 2018.
47. Dunne AL, Gilbert F, Lee S, Daffern M. The role of aggression-related early maladaptive schemas and schema modes in aggression in a prisoner sample. Aggr Behav. 2018;44(3):246–56. https://doi.org/10.1002/ab.21747
48. Zeigler-Hill V, Green BA, Arnau RC, Sisemore TB, Myers EM. Trouble ahead, trouble behind: Narcissism and early maladaptive schemas. J Behav Ther Exp Psychiatry. 2011;42(1):96–103. https://doi.org/10.1016/j.jbtep.2010.07.004
49. Carvalho J, Nobre PJ. Early maladaptive schemas in convicted sexual offenders: preliminary findings. Int J Law Psychiatry. 2014;37(2):210–6. https://doi.org/10.1016/j.ijlp.2013.11.007
50. Mann RE, Fernandez YM. Sex offender programmes: concept, theory, and practice. In: Hollin CR, Palmer EJ; editors. Offending behaviour programmes. Chichester, UK: John Wiley & Sons, Ltd; 2006. https://doi.org/10.1002/9780470713341.ch5
51. Denney AS, Tewksbury R, Jones RS. Beyond basic needs: social support and structure for successful offender reentry. Journal of Qualitative Criminal Justice & Criminology. 2014;2(1):39–67.
52. Kayed H, Kazemian Moghadam K. Causal relationship between personality traits and psychological well-being with quality of working life through perceived social support in nurses. Journal of Fundamentals of Mental Health. 2021;23(6):433–42. [Persian] https://jfmh.mums.ac.ir/article_19330.html?lang=en
53. Jia X, Ying L, Zhou X, Wu X, Lin Ch. The effects of extraversion, social support on the posttraumatic stress disorder and posttraumatic growth of adolescent survivors of the wenchuan earthquake. PlosOne. 2015:1-13. https://doi.org/10.1371/.0121480

[Downloaded from www.jdisabilstud.org on 2026-02-07]